

Warszawa, 30 stycznia 2012 r.

Do Zarządu Dzielnicy Żoliborz

Dot.: Tablica upamiętniająca Alfreda Tarskiego na Żoliborzu

Potwierdzam mój wniosek z dnia 16 stycznia 2012 r. o umieszczenie tablicy na domu przy ul. Sułkowskiego 4, upamiętniającej zamieszkiwanie w nim Alfreda Tarskiego (w latach 1937-1939). Celowość umieszczenia takiej tablicy sygnalizowałem w latach 2009-2011 członkom Zarządu Wspólnoty Mieszkaniowej. Powiadamiam ich również o niniejszym wniosku.

Alfred Tarski (1901-1983) był genialnym logikiem, „jednym z największych logików wszechczasów.” Uważany jest za „człowieka, który zdefiniował prawdę.” Studiował u najwybitniejszych filozofów i logików szkoły lwowsko-warszawskiej (m.in. Twardowski, Leśniewski, Łukasiewicz); uważał się za ucznia Tadeusza Kotarbińskiego. Doktorat z matematyki obronił na Uniwersytecie Warszawskim w wieku 23 lat. W okresie do 1939 r. opublikował kilka książek i kilkadziesiąt artykułów. Uzyskał pozycję międzynarodową. Wyjazd naukowy do USA w sierpniu 1939 r. prawdopodobnie uratował mu życie. Ojcem Tarskiego był Ignacy Teitelbaum, matką - Róża Prussak. Rodzice należeli do mieszczańskiej elity warszawskiej (ojciec był prawdopodobnie „kupcem drzewnym”). Była to polonizująca się rodzina żydowska. Posługiwali się językiem polskim. Dzieci posyłano do szkół, w których uczono po polsku lub rosyjsku (okres zaborowy). Jednocześnie przestrzegano świąt żydowskich, zaś mały Alfred chodził po szkole do synagogi i uczył się hebrajskiego. Jednak polonizacja postępowała. W 1924 r., nie bez zachęty ze strony swych profesorów, przeszedł na katolicyzm i zmienił nazwisko na „Tarski”. (Takie nazwisko przybrał też jego brat.)

W USA otrzymał po pewnym czasie profesurę na Uniwersytecie Kalifornijskim w Berkeley. Po wojnie sprowadził tam z Polski żonę i dzieci. Tarski stale podkreślał swoją polskość. Był z tego znany. Oczywiście, bardziej stał się znany jako uczony. Jego prace zebrano potem w czterotomowej publikacji „*Alfred Tarski: Collected Papers*” (red. S.R. Givant, R.N. McKenzie, wyd. Birkhauser 1987). Wykształcił w USA 25 doktorów, z których większość weszła do elity w dziedzinie logiki (przedtem jego doktorantem był też Andrzej Mostowski, ale Tarski nie dostał w Polsce profesury i promocję firmował w 1938 r. ktoś inny).

Alfred Tarski urodził się w domu przy ul. Koszykowej 51. Ta kamienica nadal istnieje. Na Żoliborzu mieszkał z żoną Marią Witkowską i dziećmi - Janem i Krystyną - w nowym domu, wybudowanym przez ZUS, przy ul. Sułkowskiego 4. Kwerenda w Archiwum m.st. Warszawy oraz w Archiwum Akt Nowych, jak również w księgach wieczystych, powinna dostarczyć danych to potwierdzających (m.in. datę zakupu/zamieszkania, nr domu i mieszkania). Maria Tarska z ich dwojgiem dzieci wyprowadziła się jednak z tego domu tuż po wybuchu wojny, nie czując się w swym mieszkaniu bezpiecznie. Zamieszkała w pobliżu, u swej siostry (Maria Witkowska i Józefa Witkowska-Zahorska nie były Żydówkami).

Uniwersytet Warszawski uczcił polskich filozofów (i tylko ich - filozofia królową nauk) czterema pomnikami (na wysokich kolumnach) w BUW. To pomniki Kazimierza Twardowskiego, Jana Łukasiewicza, Alfreda Tarskiego i Stanisława Leśniewskiego.

Źródła:

- Burdman Feferman A., Feferman S., *Alfred Tarski. Życie i logika*, Tłum. J. Golińska-Pilarek i M. Srebrny, Przedmowa J. Woleńskiego, Wydawnictwa Akademickie i Profesjonalne, Warszawa 2009
- J. Golińska-Pilarek, J. Porębska-Srebrna, M. Srebrny, *Król logiki*, „Rzeczpospolita”, 04-04-2009, ostatnia aktualizacja 04-04-2009 00:28
- Relacja z rozmowy autora wniosku z H. Steinhausem we Wrocławiu (1964 r.).

(-) Ryszard Stemplowski